

4. Сулоева С.Б. Экономика предприятия: учебное пособие / С.Б. Сулоева и др. – СПб.: Изд-во Политехн. ун-та, 2016. – 136 с.

5. Харгадон Э. Управление инновациями. Опыт ведущих компаний / Эндрю Харгадон: Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д.: Вильямс», 2006. – 304 с.

6. Харниш В. Развитие бизнеса инструменты прибыльного роста / Верн Харниш: Пер. с англ. – М.: «МИФ», 2016. – 470 с.

References

1. Buffett, W.E. The Essays of Warren Buffett: Lessons for Corporate America. Transl. engl. – M.: Alpina Business Books, 2009.

2. Volkova, A.P. Economy company. 2nd edition, rev. and compl. – M.: Delo, 2013.

3. Drucker P.F. Innovation and Entrepreneurship. Transl. engl. – M.: Williams, 2009.

4. Suloeva S.B. Economics of the enterprise: textbook / S.B. Suloeva et al. – St. Petersburg: Publishing house Polytechnic. Univ., 2016.

5. Hargadon, A. How Breakthroughs Happen: The Surprising Truth about How Companies Innovate. Transl. engl. – M.: Williams, 2006.

6. Harnish, V. Scaling Up: How a Few Companies Make It... and Why the Rest Don't. Transl. engl. – M.: MIF, 2016.

Дані про авторів

Горячева Кіра Сергіївна,

к.е.н., доцент, старший науковий співробітник Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка
e-mail: horyachevakira@gmail.com

Данные об авторах

Горячева Кира Сергеевна,

к.э.н., доцент, старший научный сотрудник Военного института Киевского национального университета имени Тараса Шевченко
e-mail: horyachevakira@gmail.com

Data about the authors

Kyra Horyacheva,

PhD in Economics, Assistant Professor senior scientist of Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kiev
e-mail: horyachevakira@gmail.com

УДК 001.102:330.341.1:334.716:657-047.36

ЛАПАКУЛИЧ М.Ю.,
РИБАКОВА Л.П.,
ШЕЛЕМОН Л.М.

Використання інформації бухгалтерського обліку для моніторингу економічного потенціалу підприємства

Предметом дослідження є системне використання інформації бухгалтерського обліку для моніторингу економічного потенціалу підприємства.

Метою дослідження є обліково-аналітичне забезпечення моніторингу економічного потенціалу підприємства, визначити його сутність, функції та види.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті дано означення поняття моніторингу обліково-аналітичної інформації щодо управління підприємством. Визначено функції інформаційних ресурсів моніторингу економічного потенціалу підприємства.

Висновки. Результатами проведеного дослідження стали наступні висновки: розглянуті види моніторингу в контексті його обліково-аналітичного забезпечення, що будуть сприяти систематизації та конкретизації його змісту, а також комплексному розумінню сутності процесу моніторингу як самостійного виду аналітичних досліджень в системі управління економічним потенціалом підприємства.

Ключові слова: моніторинг, бухгалтерський облік, підприємство, економічний потенціал, інформація, ефективність, доходи, витрати.

ЛАЛАКУЛИЧ М.Ю.,
РЫБАКОВА Л.П.,
ШЕЛЕМОН Л.М.

Использование информации бухгалтерского учета для мониторинга экономического потенциала предприятия

Предметом исследования является системное использование информации бухгалтерского учета для мониторинга экономического потенциала предприятия.

Целью исследования является учетно–аналитическое обеспечение мониторинга экономического потенциала предприятия, определить его сущность, функции и виды.

Методы исследования. В работе использованы диалектический метод научного познания, метод анализа и синтеза, сравнительный метод, метод обобщения данных.

Результаты работы. В статье дано определение понятия мониторинга учетно–аналитической информации по управлению предприятием. Определены функции информационных ресурсов мониторинга экономического потенциала предприятия.

Выводы. Результатами проведенного исследования стали следующие выводы: рассмотрены виды мониторинга в контексте его учетно–аналитического обеспечения, которые будут способствовать систематизации и конкретизации его содержания, а также комплексному пониманию сущности процесса мониторинга как самостоятельного вида аналитических исследований в системе управления экономическим потенциалом предприятия.

Ключевые слова: мониторинг, бухгалтерский учет, предприятие, экономический потенциал, информация, эффективность, доходы, расходы.

LALAKULYCH M.Y.,
RYBAKOVA L.P.,
SHELEMON L.M.

Use of accounting information for monitoring the economic potential of the enterprise

The subject of the study is the systematic use of accounting information for monitoring the economic potential of the enterprise.

The purpose of the study is to provide accounting and analytical support for monitoring the economic potential of the enterprise, to determine its essence, functions and types.

Research methods. In this work the dialectical method of scientific knowledge, the method of analysis and synthesis, the comparative method, the method of data generalization are used.

Results of work. The article defines the notion of monitoring accounting and analytical information on enterprise management. The functions of information resources for monitoring the economic potential of the enterprise are determined.

Conclusions. The results of the conducted study lead to the following conclusions: considered types of monitoring in the context of its accounting and analytical support will help to systematize and specify its content, as well as a comprehensive understanding of the essence of the monitoring process as an independent form of analytical research in the management system of the economic potential of the enterprise.

Keywords: monitoring, accounting, enterprise, economic potential, information, efficiency, incomes, expenses.

Постановка проблеми. Система управління щодо створення та розвитку економічного потенціалу підприємства демонструє високу ефективність лише тоді, коли вона оперує своєчасною та достовірною обліково–аналітичною інформа-

цією. За таких умов зростає важливість побудови системи управління підприємством, націленої на ріст його економічного потенціалу. Одним з елементів механізму інформаційного забезпечення управління є моніторинг, який дозволяє нада-

ти комплексну порівняльну оцінку економічного розвитку підприємства в динаміці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідженню проблем бухгалтерського обліку, аналізу, економічного потенціалу присвячені праці українських і зарубіжних вчених, зокрема: І. Бланка, О. Брадула, М. Войнаренка, А. Герасимовича, А. Грязнової, О. Жигунової, І. Замули, Є. Калюги, М. Міллера, Ф. Модільяні та інших. Проте, в них практично не висвітлюється проблематика адаптації інформаційних ресурсів бухгалтерського обліку до показників, що характеризують економічний потенціал підприємства і тому потребують подальших досліджень у цьому напрямку.

Мета статті – обліково-аналітичне забезпечення моніторингу економічного потенціалу підприємства, визначення його сутності, функцій та видів.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на поширеність терміну «моніторинг» у науковій, практичній і нормативній літературі, його одностороннє й чітке трактування досі відсутнє. Моніторинг – це планомірний науково-організований процес формування цілісної системи інформації на основі обліково-аналітичних показників, який встановлює порядок її збирання, опрацювання, аналізу, оцінювання і прогнозування з метою спостереження і подання результатів для планування розвитку і контролю реалізації стратегії підприємства та прийняття ефективних управлінських рішень.

Моніторинг є найбільш зручним шляхом формування інформаційно-аналітичної бази для забезпечення функцій управління підприємством: планування, організація, мотивація і контролювання.

Основою для ефективної управлінської діяльності є створення інформаційної системи з використанням функцій інформації бухгалтерського обліку, економічного аналізу і моніторингу.

Проведені дослідження дозволили визначити функції інформаційних ресурсів моніторингу економічного потенціалу підприємства, створених на інформації бухгалтерського обліку і економічного аналізу, та охарактеризувати їх сутність. До таких функцій належать наступні.

Онтологічна – встановлення і вивчення основних характеристик та властивостей явищ і процесів, які досліджуються вперше. Ця функція виражає основне призначення інформаційних ресурсів моніторингу – встановлення і дослідження всього нового, раніше невідомого,

особливо із зміною змісту обліково-аналітичної інформації, на якій базуються моніторингові дослідження.

Евристична – забезпечує відкриття нових, раніше невідомих характеристик і властивостей об'єкта, який вже досліджувався раніше. Реалізація саме цієї функції дозволяє встановити закономірності, властиві економічному потенціалу у нових соціально-економічних умовах, по-новому поглянути на сучасність, не тільки передбачити майбутнє, а й оцінити минуле.

Методологічна – проявляється, насамперед, у тому, що інформаційні ресурси моніторингу спрямовуються на допомогу дослідженню стану та розвитку підприємства за обліково-аналітичною інформацією і формують систему пов'язаних з ним понять, які використовуються для оцінки економічного потенціалу.

Ідеологічна – полягає в оцінці ідей щодо шляхів подальшого розвитку та у формуванні оптимальної величини і структури економічного потенціалу господарюючих систем. Вона дає змогу зрозуміти, яким чином уникнути фальшивих, безглузвих ціннісних орієнтирів.

Системотворча – виявляється у тому, що вихідні дані моніторингу економічного потенціалу підприємств є складовою інтегрованої інформаційної бази.

Описова – полягає в констатації фактів економічної реальності стану економічного потенціалу підприємства, на підставі чого можна отримати відповідь, якою є ця реальність.

Оцінювальна – забезпечує визначення відповідності стану економічного потенціалу суб'єктів господарювання його цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям.

Діагностична – дає змогу встановити причинно-наслідкові зміни щодо розвитку економічного потенціалу у кількісному і якісному вимірюванні та вплив на нього відповідних факторів.

Пояснювальна – дає змогу зрозуміти суть явищ, що відбуваються на підприємстві, причини їх виникнення, закономірності функціонування. Пояснювальна функція дає відповідь на запитання: чому саме ці, а не інші факти мають місце при формуванні і використанні економічного потенціалу підприємства.

Інструментальна – полягає в підготовці інформації щодо розробки певних проектів прийняття управлінських рішень для підвищення ефектив-

ності формування і використання економічного потенціалу підприємства.

Експертна – проявляється в тому, що фахівці з моніторингу дедалі частіше залучаються до виконання експертиз проектів нормативно–правових актів, що забезпечують розвиток економічного потенціалу.

Практично–прикладна – полягає у впровадженні напрацьованих при допомозі моніторингу положень і висновків у господарську діяльність, в урахуванні їх у роботі з удосконалення організації і функціонування органів управління, в підвищенні якості економічного механізму господарювання, підготовки нормативно–правових актів у сфері економічної політики й ефективності їх реалізації.

Інформаційна – забезпечує формування даних про явища з метою побудови інтегрованої бази інформаційних ресурсів моніторингу. Важливість цієї функції зростає в умовах загострення протиріч між інформаційними потребами користувачів та можливостями діючих систем їх інформаційного забезпечення. Більш важливим є виявлення недостатньої інформації для більш об'єктивного, всебічного і якісного забезпечення управління [9].

Виховна – реалізується у процесі оприлюднення інформації за результатами моніторингу економічного потенціалу.

Комунікативна – зумовлена тим, що моніторинг пов'язаний з інформаційними відносинами і полягає у тому, що він збагачує інші науки результатами аналітичних досліджень.

Навчальна – виявляється в тому, що моніторинг є інструментом для підготовки фахівців економічних спеціальностей.

Контрольна – забезпечує можливість оцінки достовірності економічних показників за допомогою використання прийомів аналітичного дослідження інформаційних ресурсів.

Пошукова – полягає у виявленні невикористаних резервів та потенційних можливостей зміни та розвитку діяльності підприємства, обґрунтуванні механізмів їх мобілізації для створення економічного потенціалу.

Прогностична – визначається опануванням закономірностей розвитку економічного механізму господарювання, спроможністю не тільки дати пояснення його минулого і правильно зорієнтуватися у сучасному, а й передбачити шляхи його розвитку. Це дає змогу передбачити мож-

ливі наслідки, які можуть настати в діяльності об'єктів дослідження.

Висновки

Визначені функції в сукупності інформаційних ресурсів бухгалтерського обліку, економічного аналізу і моніторингу економічного потенціалу підприємства забезпечать подальший розвиток теорії та практики формування обліково–аналітичної інформації, сприятимуть систематизації та конкретизації змісту моніторингу, а також комплексному розумінню його сутності як самостійного виду аналітичних досліджень в системі управління господарською діяльністю підприємства.

Список використаних джерел

1. Балдин К. В., Уткин В. Б. Информационные системы в экономике [учебник] [5–е изд., перераб. и доп.]. М.: Дашков и Ко, 2008. 395 с.
2. Бойко Є. І., Важинський Ф. А. Регіональні аспекти інвестиційного забезпечення розвитку промисловості // Економіка промисловості. 2001. №2. С. 94–98.
3. Важинський Ф. А., Колодійчук А. В., Молнар О. С. Диверсифікація та кооперація розвитку сільських територій регіону // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2011. Вип. 33, ч. 3. С. 125–129.
4. Важинський Ф. А., Колодійчук А. В. Механізм регулювання інвестиційної діяльності в регіоні // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.–техн. праць. Львів: РВВ НЛТУ України. 2010. Вип. 20.7. С. 138–143.
5. Гаврилко П. П., Колодійчук А. В., Черторижський В. М. Фактори інноваційного розвитку промисловості // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.–техн. праць. 2011. Вип. 21.11. С. 201–205.
6. Долішній І. М., Колодійчук А. В. Мотивація персоналу як об'єкт управління на підприємстві // Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20.5. С. 211–216.
7. Державне управління: словник–довідник / В.Д. Бакуменко, Д.О. Безносенко, І.М. Варзар [та ін.]; [ред. В.М. Князев, В.Д. Бакуменко]. – К.: Вид–во УАДУ, 2002. – 228 с.
8. Колодійчук А. В., Пісний В. М., Семчук Ж. В. Сутність інновацій, структура та основні етапи інноваційного процесу // Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.9. С. 191–196.
9. Перминова О. М., Войт А. О. Мониторинг инновационной деятельности ВУЗа // Вестник ИжГТУ, 2006. № 4. С. 69–72.
10. Соловьева В. К. Мониторинг функционирования и развития системы образования как способ

повышения его качества // Среднее профессиональное образование, 2007. № 6. С. 53–55.

11. Чорна Н. П. Пріоритетні напрямки інноваційного розвитку харчової промисловості у контексті забезпечення продовольчої безпеки держави // Вісник економічної науки України. 2012. № 2 (22). С. 177–179.

12. Чорний Р. С. Активізація розвитку сфери зайнятості як фактор формування трудового потенціалу у сільській місцевості // Агросвіт. 2013. №8. С. 38–41.

References

1. Baldin, K. V., & Utkin V. B. Informatsionnyye sistemy v ekonomike: Textbook. 5th ed. Moscow: Dashkov and Co, 2008. [in Russian].

2. Boyko, Ye. I., & Vazhynskyy, F. A. (2001). Rehional'ni aspekty investytsiynoho zabezpechennya rozvytku promyslovosti [Regional aspects of investment support for the development of industry]. Ekonomika promyslovosti – Economy of industry, 2, 94–98. [in Ukrainian].

3. Vazhynskyy, F. A., Kolodiychuk, A. V., & Molnar, O.S. (2011). Dyversyfikatsiya ta kooperatsiya rozvytku sil's'kykh terytoriy rehionu [Diversification and co-operation of development of rural territories of the region]. In Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Ekonomika [Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series: Economics]: Vol. 33.3 (pp. 125–129). [in Ukrainian].

4. Vazhynskyy, F. A., & Kolodiychuk, A. V. (2010). Mekhanizm rehulyuvannya investytsiynoyi diyal'nosti v rehioni [Mechanism of regulation of investment activity in the region]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine]: Vol. 20.7 (pp. 138–143). [in Ukrainian].

5. Havrylko, P. P., Kolodiychuk, A. V., & Chertoryzhskyy, V. M. (2011). Faktory innovatsiynoho rozvytku promyslovosti [Factors of innovation development of industry]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine]: Vol. 21.11 (pp. 201–205). [in Ukrainian].

6. Dolishniy, I. M., & Kolodiychuk, A. V. (2010). Motyvatsiya personalu yak ob'yekt upravlinnya na pidpryyemstvi [The motivation of the personnel as an object of management at the enterprise]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine]: Vol. 20.5 (pp. 211–216). [in Ukrainian].

7. Knyazyev, V. M., Bakumenko, V. D. (Eds.), Beznosenko, D. O., & Varzar, I. M., et al. (2002). Derzhavne upravlinnya: slovnyk–dovidnyk [Public administration: dictionary–directory]. Kyiv: UAPA Publishing. [in Ukrainian].

8. Kolodiychuk, A. V., Pisnyy, V. M., & Semchuk, Zh. V. (2009). Sutnist' innovatsiy, struktura ta osnovni etapy innovatsiynoho protsesu [Essence of innovations,

structure and main stages of innovation process]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine]: Vol. 19.9 (pp. 191–196). [in Ukrainian].

9. Perminova O. M., Voyt A. O. (2006). Monitoring innovatsionnoy deyatelnosti VUZa [Monitoring of innovative activity of the university]. Vestnik IzhGTU – Bulletin of ISTU, 4, 69–72. [in Russian].

10. Solovyeva, V. K. (2007). Monitoring funktsionirovaniya i razvitiya sistemy obrazovaniya kak sposob povysheniya yego kachestva [Monitoring the functioning and development education systems as a way to improve its quality]. Sredneye professional'noye obrazovaniye – Secondary vocational education, 6, 53–55. [in Russian].

11. Chorna, N. P. (2012). Priorytetni napryamky innovatsiynoho rozvytku kharchovoyi promyslovosti u konteksti zabezpechennya prodovol'choyi bezpeky derzhavy [Priority directions of innovative development of the food industry in the context of ensuring food security of the state]. Visnyk ekonomichnoyi nauky Ukrayiny – Bulletin of Economic Science of Ukraine, 2 (22), 177–179. [in Ukrainian].

12. Chorny, R. S. (2013). Aktyvizatsiya rozvytku sfery zaynyatosti yak faktor formuvannya trudovoho potentsialu u sil's'kiy mistsevosti [Activation of the development of the sphere of employment as a factor in the formation of labor potential in rural areas]. Ahrosvit – Agrosvit, 8, 38–41. [in Ukrainian].

Дані про авторів

Лалакулич Марія Юрївна,

к.е.н., професор, Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Рибаківа Леся Петрівна,

к.е.н., доцент Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету
e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Шелемон Любов Михайлівна,

старший викладач Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету
e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Данные об авторах

Лалакулич Мария Юрьевна,

к.э.н., профессор, Ужгородский торговельно-экономический институт Киевского национального торговельно-экономического университета

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Рыбакова Леся Петровна,

к.э.н., доцент Ужгородского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Шелемон Любовь Михайловна,

старший преподаватель Ужгородского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Data about the authors

Mariya Lalakulych,

PhD, Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Lesya Rybakova,

Ph.D. of Economics, Associate Professor, Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kiev National Trade and Economic University

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

Lyubov Shelemon,

Senior Lecturer of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kiev National Trade and Economic University

e-mail: Kaf-et@uzhnu.edu.ua

УДК 330.341:004.413.4-043.5-048.23(205)

КОЛОДИЙЧУК А.В.

Процеси впровадження цифрових технологій і літосфера: взаємовплив і загрози взаємодії

Предметом дослідження є процеси впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), літосфера і характер взаємодії між ними.

Метою дослідження є вивчення взаємозв'язку та ризиків взаємодії процесів впровадження цифрових технологій й літосфери – твердої оболонки земної поверхні.

Методи дослідження. В роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті охарактеризовані і проаналізовані на конкретних прикладах літосферні ризики впровадження ІКТ, зокрема вулканічні, геолого-ґрунтові, гідрогеологічні, геодезичні, рельєфні, а також тектонічні ризики. Розглянуто взаємозв'язок та взаємовплив між спеціалізованими новітніми комп'ютерними технологіями, геологічним середовищем та техногенними процесами. Виявлено, що нові цифрові технології можуть бути не лише інструментом здійснення науково-прикладних досліджень, але й джерелом механічного, хімічного і навіть радіаційного забруднення ділянок земної кори.

Висновки. Літосферні ризики впровадження ІКТ дуже часто недооцінюють, а частіше всього їх негативний вплив просто ігнорують. Це призводить в підсумку до великих збитків для екології регіонів та національного господарства, оскільки забруднює родючі ґрунти та підземні води, зокрема спричиняє їх теплове, хімічне та радіоізотопне забруднення, що в результаті вкрай негативно відбивається на якості життя населення цих територій.

Ключові слова: ризики, літосфера, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), корисні копалини, забруднення, ґрунти, національне господарство.

КОЛОДИЙЧУК А.В.

Процессы внедрения цифровых технологий и литосфера: взаимовлияние и угрозы взаимодействия

Предметом исследования являются процессы внедрения информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), литосфера и характер взаимодействия между ними.

Целью исследования является изучение взаимосвязи и рисков взаимодействия процессов внедрения цифровых технологий и литосферы – твердой оболочки земной поверхности.